

Usilovný boj “neziskovek” i skoroprezidenta Drahoše proti známkování ve školách

- CZ24 News | 29. května 2020

ČESKO: Senátor Jiří Drahoš i některé neziskové organizace požadují, aby ministr školství důrazněji apeloval na učitele kvůli zavedení slovního a formativního hodnocení.

Byť se do školních lavic zatím vrátili jenom žáci posledních ročníků základních a středních škol (a to ještě na bázi dobrovolnosti), již delší dobu se v mnoha médiích rozebírá, zda a jakým způsobem budou žáci na konci letošního velmi specifického školního roku hodnoceni.

Byť jsem měl trochu obavy, že ministr školství Plaga podlehne tlaku některých neziskových organizací a de facto všem učitelům nařídí, aby žáky a studenty letos neznámkovali, a místo toho uplatnili slovní či formativní hodnocení, nakonec se tak nestalo. Pan ministr sice v příslušné vyhlášce doporučil pedagogům po dobu vzdělávání na dálku používat formativní hodnocení, ovšem nechal na jednotlivých školách, aby si samy rozhodly, zda na vysvědčení na konci roku budou mít žáci napsané známky nebo budou hodnoceni slovně.

Mně osobně přišlo takové rozhodnutí jako rozumné, a většině mých kolegů i učitelů z jiných škol, se kterými jsem měl možnost hovořit, také. Ozvaly se však i nespokojené hlasy, které požadovaly buď úplné zrušení hodnocení v aktuálně probíhajícím pololetí, nebo povinné zavedení slovního či formativního hodnocení. K neziskovým organizacím, působících v oblasti vzdělávání, se přidal i předseda senátního výboru pro vzdělávání Jiří Drahoš. Jak je psáno například zde, bývalý předseda Akademie věd a kandidát na prezidentský úřad při volbách v roce 2018 (v nichž ve druhém kole těsně prohrál s Milošem Zemanem) napsal ministrovi školství otevřený dopis s titulkem „Výzva za spravedlivější známkování ve školách.“

Ministerstvo školství je v něm vyzýváno, aby v následujících týdnech mnohem výrazněji veřejně podpořilo slovní a formativní hodnocení žáků. Zároveň situaci považuje za příležitost, jak české vzdělávání zlepšit. V tom si notuje například s představiteli neziskové organizace EDUin, kteří o zrušení známkování ve školách a jeho nahrazení formativním hodnocením dlouhodobě usilují. Předseda této společnosti Miroslav Hřebecký argumentuje například tím, že „systém formativního hodnocení je pedagogicky modernější, vstřícnější k dětem a vede k tomu, o co by ve vzdělávání mělo jít – ne o soutěžení a poměrování výkonu, ale o rozvoj osobnosti a vnitřní motivaci.“

Názory na to, zda je lepší známkovat, hodnotit slovně nebo formativně se jistě liší, ať už mezi učiteli či mezi žáky a jejich rodiči. Odpůrci známkování například argumentují tím, že známka je málo konkrétní a když je na vysvědčení vedle kolonky matematika uvedena dvojka či trojka, tak to moc neříká o tom, kolik toho žák umí. Jenže když se použije slovní hodnocení a bude tam například napsáno: „Honzík je dobrý v řešení slovních úloh, ale moc mu nejde analytická geometrie, v hodinách dává pozor, ale zadané úkoly ne vždy odevzdává včas,“ nebude pro změnu rodičům chybět informace o tom, zda jejich syn patří v matematice mezi žáky nadprůměrné, průměrné či podprůměrné? A jak potom podle takového hodnocení budou například některé střední školy objektivně vybírat mezi uchazeči o studium?

Zastánci formativního hodnocení, založeného na tom, že se hodnotí, v čem se žák zlepšil či zhoršil, argumentují tím, že vede žáky k rozvoji osobnosti a vnitřní motivaci. Opravdu ale vnitřní motivace (tedy to, že žák není motivován známkou, ale sám od sebe pochopí, že učit se je pro něj dobré) u

většiny žáků funguje? Fungovalo by například u všech zaměstnanců nějaké firmy, když by dostávali stejné peníze bez ohledu na svůj výkon a jejich hlavní motivací by bylo uspokojení z dobře odvedené práce?

Já osobně se s ohledem na mou více než pětadvacetiletou praxi ve školství domnívám, že i když má známkování mnohé nedostatky, pro motivaci žáků dosud nikdo nic lepšího nevymyslel. Nicméně je v pořádku, když si o způsobu hodnocení žáků může rozhodnout každá škola sama, a proto jakýsi veřejný nátlak na ministerstvo školství ze strany pana senátora Drahoše považuji za kontraproduktivní.

Josef Nožička